

Sabima kartleggingsnotat 33- 2020

Soppkartlegging Lenaelva og kalksjøene på Toten i 2020

Av Nils Edvard Stokke og Kjersti N. Tjernshaugen

Gjøvik-Toten sopp- og nyttevekstforening

Emneord: Sopp, vassdrag, kalksjøer, forurensning, forsøpling

LITE NEDBØR OG SOPPTØRKE

Tørke og håpløse forhold for soppregrering preget dessverre mye av sommeren og høsten. En merkelig sesong, der en kanskje best vil huske det som muligens er utslag av vår tids klimaendringer. De mest spesielle turene hadde vi i februar og november. Skarlagens vårbeger 14. februar i Innlandet taler for seg. Vanligvis ligger fleste registreringer av denne arten i området rundt 1. mai, og unntaksvis i siste del av mars tidligere. Mens august - september var preget av sopptørke, ble oktober og ikke minst novemberturene faktisk et høydepunkt, i alle fall mht antall arter.

FLASKEHALSEN I KARTLEGGINGSARBEIDET VÅRT

Flaskehalsen i kartleggingsarbeidet er på mange måter fremdeles selve artsbestemmelsen. Det er alt for mange funn vi ikke kommer i mål med. Dog er det positiv utvikling å spore mht egen mikroskopering. Mikroskoperingskurs med henblikk på kjuker har vi dessverre måttet kansellere. Nettstedet «Spør en biolog» brukes en del. Øyvind Weholt/Leif Ryvarden har bidratt med noe mikroskopering. Likeledes synes det å ligge positive muligheter i de nye facebooksidene for artsbestemmelse/mikroskopering og kjuker/barksopper. Noe mere litteratur har det blitt takket være tilskuddene fra fjorårets tilskudd fra Sabima.

ØKT KUNNSKAP OG KOMPETANSE -

ET BIDRAG TIL Å ÅPNE FOLKS ØYNE FOR ARTSMANGFOLDET OG VIKTIGHETEN AV Å TA VARE PÅ DET.

Økt kunnskap om eget område og økt kompetanse er kanskje de viktigste resultatene av arbeidet vårt. Vi har blant annet fått besøkt en rekke nye områder, som vi nå på en annen måte kan trekke inn i arbeidet til foreningen vår. Vi får kjennskap til områder vi seinere kan ta med folk på tur til.

Et slikt område er f eks den del av Lenaelva som renner gjennom Skreia sentrum.

Vi driver også litt informasjon gjennom å legge ut reportasjer på foreningens facebookside.

Forhåpentligvis spiller vi en viss rolle når det gjelder å få opp folks øyne for artsmangfoldet og betydningen av å ta vare på det.

Like i nærheten av Lena sentrum finnes det spektakulære eksemplarer av kjuker det er vel verd og vise fram til lokalbefolkningen.

BIDRAG TIL LOKALT SØKELYS PÅ MILJØ:

UTFYLLING, FORSØPLING OG HOGST I RANDSONER

En positivt bieffekt er søkelyset vi har vært med og sette på søppel- situasjonen og forvaltningen av randsoner i områdene. Vi har hatt en viss kontakt med media, lokal naturvernforening og politikere, noe som igjen har bidratt til aktivitet fra kommunale myndigheter side. (Opprydning) Det er åpenbart at det syndes mye når det gjelder hogst i randsoner mot vann og vassdrag. Det synes å være et stort behov for å undersøke og dokumentere landbrukskontorenes praksis. Bl a skulle det vært svært interessant og fått dokumentert i hvilken grad det brukes sanksjoner som tilbakeholding av landbrukstilskudd når det snauhugges helt inntil elver, bekker og vann.

Disse områdene er dessverre også spesielt utsatt for forurensning og utfylling, men også det vi vil kalle parkifisering, der busk og kratt mot vann og vassdrag erstattes med sterile, artsfattige plener.

Vi finner stadig rester fra tidligere tids bruk av elvekanter og randsoner som private søppeldeponier. Bilvrak, en traktor, en skurtresker og til og med en vraket bulldoser fant vi i sommer, i tillegg til gammel søppel, fra tida før offentlig renovasjon startet opp. Piggtråd er også en gjenganger. Noen av disse funnet er fulgt opp av media/ kommunen, som har fått koordinater mm.

Dette gjelder både Lenaelva i Østre Toten kalksjøene i V Toten.

Utfylling - trist eksempel fra Skreia sentrum, der siste rest av "villmark" stadig reduseres av utfylling for å vinne nye tomtearealer, bli kvitt stein fra landbruket, og bygningsrester (f eks etter restaurering).

Dumping av bygningsavfall.

Mange maskiner og merker har blitt parkert for godt ute i terrenget.

Hogst i randsoner er en gjenganger både langs Lenaelva og rundt innsjøene

DELTAKERE:

Som det fremgår av registreringene på Artsobservasjoner er det hovedsakelig en liten «hard kjerne» på tre personer som har stått for kartleggingsturene, men et par nye navn er med, noe vi ser på som svært positivt.

ANTALL BESØK HAR VÆRT MANGE, OG GÅTT TIL MANGE LOKALITETER.

Dette har sammenheng med at vi har lagt vekt på å registrere for å skaffe oss kunnskap om nærområdene våre. Dersom vi fortsetter med slike prosjekter bør vi nok kanskje satse mer på mindre og overkommelige lokaliteter. Det har blitt en del km til fots og pr bil.

AKTUELLE BESØK - ETTER TID OG STED.

LENAELVA

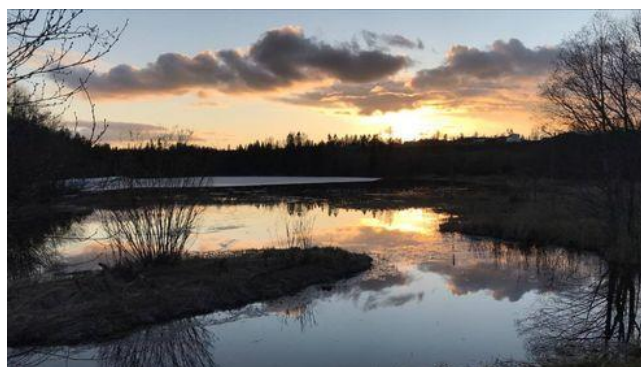
Utgangspunktet har vært Skreia travbane -Kraby -Bråstad mølle- Skreia sentrum -
9/1 - 14/2 - 2/5-7/5-8/5-17/5-28/5-6/10-29/10- 12/11-19/11

KALKSJØENE I VESTRE TOTEN

Steffensrud, Kauserud, Sillongen, Helsettjernet, Eriksrudtjernet, Slomma
9/3-14/3-18/4-28/4-8/5-14/5-15/6-3/8-11/9-22/9-1/10-5/10-2/11-4/11

Dagene har blitt godt utnyttet, som her fra tur til Slomma 28.april. Første bildene (Brunnipila calyculiformis på orekonge) er tatt kl.15.00 og siste bilde kl.21.00.

REGISTRERTE ARTER

Ganske mange funn er fremdeles under arbeid, venter på mikroskopering etc. Noen arter er og å registrert som usikker bestemmelse med ?, bl a i påvente av mikroskopering.

Mange rødlistede arter har det ikke blitt. Vi nevner honninghvitkjuke og kastanjeparasollsopp fra deler av Lenaelva.

Kastanjeparasollsopp NT

Honninghvitkjuke VU

På sikt vil vel registreringen kanskje bidra til en viss dokumentasjon av pågående klimaendringer og værsvingninger, spesielt dersom aktiviteten fortsetter imårene framover.

Lite er registrert her fra før. Slik sett vil svært mange av våre registreringer være "nye for kommunen". Ser vi på kommuneligaen i soppregistrering har Ø og V Toten, som en kuriositet, klatret fra plass 134 og ikke representert i 2016 til 33 og 43 i 2020.

Antall registrerte funn til nå i de to områdene er

Lenaelva: 153

Kalksjøene på Toten: 151

På vegne av kartleggingsgruppa i Gjøvik Toten sopp- og nyttevekstforening.

Nils E Stokke

Kjersti N. Tjernshaugen

